

OBŘÍ POSTELE

sobota 19. listopadu 2011

Obří postele: Severozápadnímu výběžku Železných hor dominují nevábné komíny chvaletické elektrárny (dříve se tady těžily sulfidové rudy s větším obsahem manganu), proto může překvapit, že i kolem místa lidskou činností tak poznamenaného se můžeme projít krásnou lesní krajinou s řadou zajímavostí. Při cestě ze Zdechovic na nevysoký hřbet k nim patří zejména žulové skalky a balvany. Nejznámějším skalním seskupením jsou tak zvané Obří postele, nevelké návrší tvořené žulovými balvany a bloky, ležící na vrcholku se vzhledem oblých lavic a žoků, poněkud nepohodlných matrací a polštářů. Nejmhutnější „duchna“ je asi šest metrů dlouhá, okolo dvou metrů široká i vysoká, na dolním okraji spočívající na rozpadajícím se podstavci tvořícím skalní okénko. Tyto kamenné hříčky samozřejmě nemají s postelemi pohádkových obrů nic společného, jde o přírodní útvary vzniklé procesy zvětrávání chvaletické žuly (viz J. Vítek: Tajemný svět skal, str. 107. Oftis, Ústí nad Orlicí 2004).

Sraz v hale hlavního nádraží do 9:15 hod, dle počtu zájemců zakoupení skupinové jízdenky; kdo má slevu, zakoupí si jízdenku sám (doporučuji žádat o zpáteční jízdenku do Chvaletic).

Odjezd v 9:37 hod z hlavního nádraží Pardubice do stanice **Řečany nad Labem** (příjezd v 10:00).

Navržený návrat s odjezdem v 17:51 ze stanice **Chvaletice** (příjezd do Pardubic hl. n. v 18:20).

Kdo hodně spěchá, může využít dřívějšího spojení s odjezdem z Chvaletic v 15:51 (s příjezdem do Pardubic v 16:20).

Pěší trasa: Z nádraží v **Řečanech n. L.** podchodem po modře značené cestě . Po přechodu silnice (opatrně, bývá zde dost velký provoz!) vede značka kolem **motorestu Na Samotě** (možnost prvního občerstvení, na čepu Budvar), posléze odbočuje do lesa, kterým se dostaneme k **Černému rybníku**, polní cestou pak k okraji Zdechovic, kde zabočíme vpravo přes hráz **rybníka Pazderna**, u čistírny odpadních vod vlevo a posléze kolem zdí zámecké zahrady do středu obce **Zdechovice** (**pro sběratele turistických razítek, pohlednic a prospektů je od 10:45 dohodnuto otevření „íčka“ na obecním úřadě naproti zámku**); zde také možnost občerstvení v sousedním **Penzionu T** (Plzeňský Prazdroj, Gambrinus). Pokračujeme podle modrých značek k **hájovně Katovna**, pod **Obří poste** a ke stejnojmennému rozcestníku. Odtud podle zelených značek lesem k rozcestníku **K paloukům**, od něj pak vedou žluté značky do místní části **Chvaletice – Hornická čtvrť**, pak pokračují po vedlejší silnici na křižovatku a od ní po nové cyklostezce do **Chvaletic**. Nemusíte hned spíchat k vlaku! Před budovou policie ČR odbočte doprava k výpadovce, rozloučíme se občerstvením v **restauraci Zahrada**, ul. V Telčicích 246 (pivo Bernard). Cesta odtud k železniční stanici netrvá déle než 10 minut.

Den je již krátký, výlet má proto charakter kondiční procházky o délce **12 km**.

Mapa: Mapa edice KČT č. 42 „Kolínsko a Kutnohorsko“ (1:50 000) poslouží jen pro orientaci v terénu, neboť **turistické značení je vedeno jinudy (přeznačeno v roce 2009)**. Držte se proto výše uvedeného popisu trasy.

Cena: Dle ceny jízdenky.

Přihlášky přijímá Dagmar Ehrenbergerová, tel. do práce 466 050 217, mobil 739 569 070, e-mail do zaměstnání ehrenbergerová@szs.pardubice.cz.

Trasu připravil a výlet vede Karel Vytrás (tel. do práce 466 037 370, mobil 608 241 744).

Další turisticko–vlastivědné informace:

Chvaletice – Vesnice a tvrz při ní doloženy od konce 14. století; v našem věku vyrostly Chvaletice na důlní, průmyslové a elektrifikační středisko, kterému byl dnem 1. ledna 1981 přiznán statut města (Městský národní výbor). V roce 1915 založeny hlubinné doly pro těžbu manganové rudy, v 50. letech minulého století začala těžba v největším povrchovém lomu v Československu, patřila k němu i úpravna a výroba pyritového koncentrátu. Těžba vyžadovala likvidaci původní obce a výstavbu nového sídliště u Telčic; na toto sídliště bylo přeneseno i původní jméno Chvaletice. V 60. letech těžba zastavena a na místě povrchového lomu vystavěna tepelná elektrárna o výkonu 800 MW.

Chvaletice – Hornická čtvrť – Zbytek původní obce Chvaletice, z větší části likvidované těžbou sulfidových rud (těženy od nepaměti, kronikář Hájek uvádí, že v tomto prostoru byla dokonce kolébka českého železářství; zdejší nálezy železných rud daly již ve středověku podklad k názvu Železné hory). Evangelický novorenesanční kostel z roku 1882 podle plánů arch. Blechy postavený na místě staršího kostela (z r. 1783). Od rozcestníku turistických značek 60 m níže pamětní kámen k 50. výročí upálení Mistra Jana Husa a památník padlým za 1. světové války.

Řečany nad Labem – Historicky nejceněnější památkou je původně románský kostel sv. Máří Magdaleny, svěcený roku 1165 pražským biskupem Danielem za přítomnosti Vladislava II. Naše trasa ale kolem kostela nevede.

Zdechovice – První zmínka o obci je doložena v soupisu papežského desátku čáslavského děkanátu z r. 1352. Zámek (ještě dřevěný) je uváděn poprvé v r. 1642; v r. 1802 úplně vyhořel a

na jeho místě byl postaven nový zděný, který současnou podobu získal v r. 1890. K zámku patřil také velkostatek s pivovarem (od 19. stol. s lihovarem); v prodejní smlouvě z r. 1585 se mluví o pivovaru s pánvemi a nádobím, sladovně a chmelnici (o dalších osudech bude rozhodovat obec, které se podařilo zabránit demolici). Novější osudy zámku zahrnují německou okupaci (1939), konfiskaci na základě Benešových dekretů (1945), využití pro potřeby československé armády (1949–1969) a sovětských vojsk (1968–1990). V r. 1990 celý zámek předán obci Zdechovice. V rámci restitučního řízení v r. 1992 polovina zámku vydána p. Janu Greifovi. V současnosti obec investuje do oprav zdí zámeckého parku i objektu pivovaru. Kostel na západním okraji obce je zasvěcen sv. Petru a Pavlovi (první zmínka o kostele je z roku 1373, jeho současná podoba je z roku 1716). Mariánský sloup západně od zámku je ze začátku 18. století, cennou stavbou je také statek čp. 15. V roce 2002 získala obec znak a prapor.

Znak obce Zdechovice

CHKO Železné hory – Byla ustanovena vyhláškou Ministerstva životního prostředí ČR č.156/1991 Sb. ze dne 27. března 1991 (účinnost od 1. května 1991) na rozloze 284 km² v severní části Českomoravské vrchoviny zhruba mezi městy Slatiňany na severu, Chotěboř na jihu, Třemošnice na západě a Trhová Kamenice a Nasavrky na východě (49° 55´ – 49° 42´ N, 15° 32´ – 15° 53´ E). Nadmořská výška kolísá od 268 metrů nad mořem u Slatiňan a nejvyšším bodem Vestcem, který měří 668 metrů. Správa CHKO sídlí v Nasavrkách (Náměstí 317, 538 25). CHKO má na svém území 24 maloplošných zvláště chráněných území přírody – 1 Národní přírodní rezervace (NPR), 12 přírodních rezervací (PR) a 11 přírodních památek – 14 památných stromů a 6 naučných stezek.

Také 50 let od mého turistického působení v Pardubicích (při bývalé TJ Slávia VŠCHT Pardubice)